20/10 - 03

Redaktör: PM Nilsson. Redaktionssekreterare: Leo Lagercrantz. Adress: Expressen, 105 16 Stockholm. Telefon: 08-738 30 00. Fax: 08-619 02 41. E-post: fjard

Passiv rökare i desperat utspel:

Stoppa bolmandet

För en tid sedan betecknade en förening för amerikanska cancerläkare tobaken som ett massförstörelsevapen och menade också att den skulle hanteras som ett sådant.

Jämförelsen var något i överkant, men ändå i rätt riktning.

Många av Sveriges tobaksrökare anser sig vara förföljda. Men i själva verket är det icke-rökarna som är förtryckta – av rökare som inbillar sig att deras giftutsläpp bara är ett problem inomhus.

Häromdagen kom nya, uppmuntrande siffror. Andelen vuxna svenskar som röker dagligen är nere i cirka 18 procent, ännu lägre bland män. Sverige är först i världen att nå upp (ner) till Världshälsoorganisationens hälsomål i frågan.

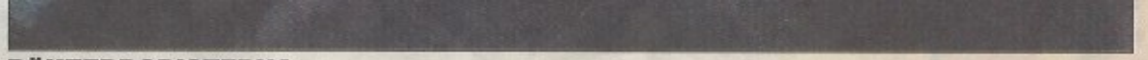
Trots det kommer drygt 6 000 att dö i år av tobaksrelaterade sjukdomar i Sverige. En fruktansvärd siffra. Men rökarna dödar inte bara sig själva. Minst 500 dör av passiv rökning. Varje år.

Och ändå tillåts denna nyckfulla massförgiftning pågå överallt i Sverige varje dag. Kom inte och säg att ni inte har tänkt på det (ni 82 procent av befolkningen som inte röker)!

I Stockholm tycks många kollektivåkare anse att en busshållplats, gärna inne i det kurliknande vindskyddet mellan

■ Nu börjar vi storkna. Och tända till. Hur länge ska vi tåla att Sveriges rökare – en stadigt minskande skara – gör om trottoarer, torg, busshållplatser och butiksentréer till fränt stinkande rökrutor? Det undrar radiojournalisten STAFFAN DOPPING och kräver ett slut på tobaksterrorn.

RÖKTERRORISTERNA tar över även utomhus. Busshållplatser, torg och butiksentréer har blivit rena rökrutorna där alla ickerökare tvingas tränga sig igenom rökmolnen. Foto: THANASSIS STAVRAKIS/AP

plexiglasväggarna, är en praktisk och på alla sätt lämplig yta att tända och blossa på cigaretter och andra rökverk. Andra ser järnvägsperrongen som lämplig arena. Jag förstår inte hur ni tänker!

Min egen erfarenhet av att utstå avsiktliga giftutsläpp på allmän plats hänför sig främst till arbetsresor. Jag utgår från Nacka, förortskommun öster om huvudstaden, och landar vid Radiohuset på Gärdet.

När jag byter buss på Slussen får jag bana mig väg bland horder av cigarettbolmande element som har fattat posto på Saltsjöbanans perrong, som också är gångpassage för trafikanter som är på väg till ett antal busshållplatser ovan jord. Jag bekämpar kräkreflexerna i rökmolnen och hastar mot en kaotisk trottoaryta där innerstadsbussarna lägger till.

HOST! PUST, STÅRK! Nästa hälsohot: presumtiv bussresenär har upprättat ännu en provisorisk tjär- och nikotincentral. Bäst att suga i sig så mycket cancerogena ämnen som möjligt så länge bussen inte har anlänt, tycks blossaren tänka; då kan gift- och rökmängden i lungor, näsa och kläder hållas maximal under minuterna ombord på bussen. Värst är det nog för busschaufförer, som kan räkna med en bastant nikotinkvast när den instormande trafikantens biljett ska kontrolleras.

Rökning är officiellt inte tillåten på bussar, men med den här röktekniken på hållplatsområdet är rökfriheten en chimär. Dessa luftterrorister idkar rökvanan för fullt under bussfärden genom fortsatta sekundära utsläpp inne i den ofta trånga och kvalmiga bussen. Det är bara själva förbränningen som tillfälligt ligger nere.

Busshållplatserna och trottoarerna runt omkring har av rökarna gjorts om till stinkande askkoppar. Eller snarare till en plats för deponering av utbränt tobaksavfall. URK.

"Ändå tillåts denna nyckfulla massförgiftning pågå överallt i Sverige varje dag"

Kära rökare! Jag förstår att det kan vara plågsamt att sitta fast i tobakens garn. Beroendet tycks för många vara näst intill omöjligt att bryta. Visst. Men använd fantasi och fötter för att begränsa skada och obehag för andra människor, snälla nån!

Tobaksrök är inte en företeelse som håller sig på samma plats som rökaren. Röken ringlar, stiger och låter sig transporteras med vinden: fem, tio, femton, tjugo meter. Trettio meter! Och den är från, kittlande och – äcklig. Samt giftig.

Tänk så här: om jag nu ska röka (vilket ni borde överväga noga) så bör jag leta upp en plats dit andra människor, som inte umgås med rökplaner, sannolikt inte kommer att passera oavsiktligt. Hundra meter bort bakom en sopcontainer kanske? Eller på en refug mitt ute på en livligt trafikerad genomfartsgata!

Tyvärr uppmuntras rökarminoriteten att sprida sina gaser just där det är som dummast. Av någon anledning har butiks- och centrumarkitekter runt om i Sverige fastnat för att sätta upp "askkoppar" omedelbart utanför huvudentréerna till sådana anläggningar dit tusentals människor har ärenden varje dag.

Det finns ingen mer idiotisk plats att bolma på än strax utanför en dörr, port, entré eller passage. Och nej, tobaksrökning är inte en oskyldig syssla bara för att den sker utomhus. Luften tillhör alla, inomhus och utomhus.

Nu måste ni som är rökare börja ta ert ansvar för en god röketik. Det duger inte att rulla på i nuvarande kväljande banor.

Lägg märke till att jag inte propagerar för ett förbud mot rökning utanför butiksentréer och vid busshållplatser. Jag hoppas på att vanlig, gammaldags hänsyn ska forma en norm med samma innebörd.

Rökarna gör intrång på en grundläggande nyttighet (luft) på en stor majoritets bekostnad. Än så länge tycks de inte ha begripit hur illa de gör oss andra.

Eller är det bara jag? Är jag ensam om att störas – och oroas – kraftigt av tobaksterrorn på trottoarer, busshållplatser och vid affärsentréer? Är jag ensam om att uppleva det som ett hemfridsbrott mot mina lungor?

Om det bara är jag, om jag blir överbevisad om att det bara är jag – då ska jag inte yttra mig mer i det här ämnet. Då ska jag investera i gasmask och syretuber inför mina kommande bussresor!

STAFFAN DOPPING

Staffan Dopping, 47, är inte bara passiv rökare. Han är journalist också sedan drygt 25 år, vilket är svårt att förstå när man konfronteras med hans äppelkindade pojkaktighet. Han smygrökte som elvaåring och behövde flera år för att smälta skammen.